

2023/2121(INI)

10.11.2023

NÁVRH SPRÁVY

o politike súdržnosti v období 2014 – 2020 – vykonávanie a výsledky
v členských štátoch
(2023/2121(INI))

Výbor pre regionálny rozvoj

Spravodajca: Andrey Novakov

OBSAH

	strana
DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ	3
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	9

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ

Keďže sa blíži koniec desaťročia investícií do politiky súdržnosti, nastal čas zhodnotiť vykonávanie politiky a jej úspechy počas uplynulého programového obdobia a prispieť k úvahám o jej budúcnosti.

Investície v rámci politiky súdržnosti v celej EÚ majú neporovnateľne pozitívny vplyv na regióny, mestá, vidiecke, pohraničné a vzdialené regióny. Každý členský štát EÚ priamo alebo nepriamo pocítil pozitívne účinky financovania z rozpočtu EÚ. Investície EÚ do dopravnej infraštruktúry, energetiky, malých a stredných podnikov (MSP), zručností, inovácií, poľnohospodárstva, reforiem a ďalších oblastí budujú EÚ v čase mieru a obnovujú ju v čase krízy. Investičný prístup politiky súdržnosti založený na viacerých prioritách spolu s jej zdieľaným riadením prispeli k prioritám EÚ: Podpora MSP, výskum a inovácie, digitalizácia, poľnohospodárstvo, mestská infraštruktúra, cestovný ruch, veľká dopravná infraštruktúra, kultúra a vzdelávanie, zdravotníctvo, cezhraničné projekty, energetická transformácia, energetická účinnosť, klíma a životné prostredie. Výsledky tisícov miestnych projektov potvrdzujú nezastupiteľnú úlohu regionálnych investícií prostredníctvom politiky súdržnosti a upevňujú ich úlohu a viditeľnosť vo viacročnom finančnom rámci.

Záver a odporúčania vášho spravodajcu vychádzajú z množstva dostupných údajov o využívaní hlavných fondov politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 – Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), Kohézneho fondu (KF), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí. Údaje o nástrojoch súdržnosti prijatých v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a nedávnu ukrajinskú a energetickú krízu – Investičné iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+), REACT-EU (Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe), CARE (Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe), FAST-CARE (Flexibilná pomoc územiám) a SAFE (Podpora cenovo dostupnej energie) – sú prirodzene skromnejšie. Je to preto, že neuplynul dostatok času na správny náhľad na danú situáciu. Napriek tomu sa váš spravodajca domnieva, že napriek určitým obmedzeniam možno z predbežného hodnotenia investícií vyvodit' určité závery.

Pri vypracovaní tejto správy váš spravodajca preskúmal nielen efektívnosť vykonávania fondov na roky 2014 – 2020, ale aj skutočnú účinnosť politiky: napokon, jedným z hlavných znakov tohto obdobia bolo väčšie zameranie na výkon a výsledky. Inými slovami, okrem finančnej realizácie sa spravodajca zaoberal dostupnými údajmi o skutočných výsledkoch investícií, aby sa pokúsil určiť, ako dostupné nástroje politiky súdržnosti splnili cieľ súdržnosti zakotvený v zmluve, ako aj priority stratégie Únie pre inteligentný udržateľný a inkluzívny rast.

V rámci tohto hodnotenia sa spravodajca zaoberal výzvami, ktorým čelí politika súdržnosti a z ktorých niektoré boli predmetom rozsiahlej diskusie vo Výbore pre regionálny rozvoj (REGI) v minulom volebnom období. Napriek revízii politiky, ktorá sa uskutočnila pred súčasným programovým obdobím, sa politika súdržnosti opäť nachádza v bode zlomu: musí konkurovať iným nástrojom a modelom poskytovania pomoci a očakáva sa od nej, že bude plniť rastúci súbor dlhodobých priorít a zároveň bude čoraz častejšie vyzývaná, aby reagovala na mimoriadne situácie. Prežitie politiky súdržnosti bude závisieť od úspešného ukončenia obdobia 2014 – 2020 a účinného vykonávania programov na roky 2021 – 2027, ako aj od jej

schopnosti znovu sa vynájsť, prispôbiť sa meniacemu sa svetu a riešiť nové výzvy. Zámerom spravodajcu je, aby závery a odporúčania tejto správy slúžili ako podklady pre prebiehajúcu medziinštitucionálnu diskusiu o týchto otázkach a pomohli tak formovať budúci rámec politiky súdržnosti.

Postup a zdroje

Váš spravodajca vychádzal okrem iného z týchto zdrojov:

- diskusií vo výbore REGI s Komisiou a stálymi predstaviteľmi členských štátov o vykonávaní fondov politiky súdržnosti (prebiehajúca diskusia, ktorá sa začala v júli 2022);
- publikácií výskumných služieb Parlamentu¹ vrátane: parlamentnej štúdie PolDep B o miere čerpania (predbežné výsledky);
- analýzy dostupných údajov vrátane otvorených databáz o politike súdržnosti, ktoré spravuje Generálne riaditeľstvo Komisie pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO), platformy otvorených údajov o súdržnosti, informačného panela o koronavíruse a systému Kohesio;
- zdrojov Komisie², vrátane ôsmej správy o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a výročných správ o vykonávaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)³;
- prehľad štúdií iných inštitúcií EÚ, vrátane Európskeho dvora audítorov (EDA)⁴ a Európskej investičnej banky (EIB)⁵, politických dokumentov⁶ a hodnotení politik vykonávaných jednotlivými členskými štátmi⁷;

---

¹ Pozri napríklad: „Finančná implementácia európskych štrukturálnych a investičných fondov“, jún 2018; „Politika súdržnosti a zmena klímy“, apríl 2021; „Politika súdržnosti v uhoľných regiónoch EÚ“, január 2023.

² Pozri aj: „[Kľúčové úspechy politiky súdržnosti](#)“, Európska komisia; „Hodnotenie e-súdržnosti na roky 2014 – 2020, záverečná správa“, GR REGIO, Európska komisia, 2023; „Výročná správa o činnosti za rok 2021 – Regionálna a mestská politika“, Európska komisia, apríl 2022; „Výročná správa o činnosti za rok 2022 – Regionálna a mestská politika“, Európska komisia, jún 2023; „Predbežné hodnotenie podpory poskytnutej ESF a FEAD v rámci Investičných iniciatív v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+)“, pracovný dokument útvarov Komisie (SWD(2023)0249).

³ „Európske štrukturálne a investičné fondy – Súhrnná správa o výročných správach o vykonávaní programu v roku 2022“ (SWD(2023)0022), v ktorej sú zhrnuté všetky hodnotenia vykonávania vykonané členskými štátmi za obdobie 2014 – 2020.

⁴ Pozri napríklad tieto publikácie Európskeho dvora audítorov: „Výročná správa o plnení rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2022; Osobitná správa 24/2021 – „Financovanie založené na výkonnosti v politike súdržnosti: hodnotné ambície, ale v období 2014 – 2020 pretrvávajú prekážky“; Osobitná správa 08/2022 – „Podpora konkurencieschopnosti MSP z EFRR“; Osobitná správa 23/2022 – „Synergie medzi programom Horizont 2020 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi“; Osobitná správa 27/2022: Podpora EÚ cezhraničnej spolupráci v susedných krajinách; Osobitná správa 22/2022 – „Podpora EÚ uhoľným regiónom“; Osobitná správa 02/2022 – „Energetická účinnosť pri výbere podnikov“; Osobitná správa 09/2022 – „Výdavky na ochranu klímy v rozpočte EÚ na roky 2014 – 2020“.

⁵ „Stav investícií do miestnej infraštruktúry v Európe“, Prieskum EIB o obciach 2022 – 2023, júl 2023.

⁶ „Posilnenie riadenia fondov EÚ v rámci politiky súdržnosti – plány budovania administratívnych kapacít“, OECD, január 2020; „The delivery system of Cohesion Policy now and in the future“ (Systém realizácie politiky súdržnosti v súčasnosti a v budúcnosti), Spatial Foresight a ÖIR pre Výbor regiónov, 2023.

⁷ Pozri napríklad: „Hodnotenie OP rozvoja územia a osídlenia v rokoch 2014 – 2020 v Maďarsku“; „[Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés – eredményeinek értékelése](#)“, Equinox Consulting, 2018; „[Assessment of labour market integration support schemes](#)“ (Hodnotenie systémov podpory integrácie na trh práce), GKI

Gazdaságkutató, január 2021; „Evaluation of the YEI“ (Hodnotenie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí), Wolf-Watz, O. a Öhlin, J., 2018, december 2018; „[Übergreifende Programmevaluierung der](#)

- práce skupiny na vysokej úrovni o budúcnosti politiky súdržnosti;
- verejného vypočutia o zjednodušení politiky súdržnosti, ktoré sa konalo vo výbore REGI 23. a 24. októbra 2023,
- zasadnutia medziparlamentného výboru o budúcnosti súdržnosti, ktoré zorganizoval výbor REGI 7. novembra 2023,
- kontaktov s Komisiou, riadiacimi orgánmi a regionálnymi a miestnymi orgánmi.

Politika súdržnosti v období 2014 – 2020

Nový rámec

V období rokov 2014 – 2020 sa zaviedol jednotný súbor pravidiel pre päť štrukturálnych a investičných fondov EÚ z dôvodu koordinácie a komplementarity, ako aj s cieľom vytvoriť pevné prepojenie so stratégiou Únie pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast (stratégia Európa 2020). EFRR, KF a ESF sa stali jedným z investičných pilierov stratégie 2020 a zároveň prispievajú k cieľom súdržnosti. V článku 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach (NSU) sa priority stratégie Európa 2020 premietli do 11 tematických cieľov (TC), ktoré musel podporovať každý z fondov EŠIF.

Okrem toho mali EFRR, ESF a KF špecifický cieľ podporovať investície do rastu a zamestnanosti vo všetkých kategóriách regiónov. EFRR podporil aj cieľ územnej spolupráce.

Na doplnenie strategického prístupu k programovaniu sa v nariadení o spoločných ustanoveniach vytvorilo silnejšie prepojenie s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny a poskytli sa nástroje a usmernenia na dosiahnutie synergií medzi fondmi, ako napríklad možnosť programov financovaných z viacerých fondov, integrované územné investície, miestny rozvoj vedený komunitou a spoločné akčné plány.

Okrem toho sa novým rámcom zaviedli nové mechanizmy na zlepšenie účinnosti politiky, ako napríklad výkonnostný rámec, výkonnostnú rezervu a *ex ante* kondicionality. Zahŕňal aj dôležité zjednodušujúce opatrenia, zjednodušili sa požiadavky na podávanie správ, zaviedla sa e-súdržnosť a podnikli sa niektoré kroky smerom k riadeniu založenému na výsledkoch.

Napokon, nový rámec posilnil územný rozmer politiky v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím. Príkladom je spoločný strategický rámec pripojený k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a Európsky kódex správania v oblasti partnerstva.

Súdržnosť ako nástroj reakcie na krízu

Od roku 2020 otriaslo EÚ a celým svetom niekoľko veľkých kríz. Pandémia ochorenia COVID-19, ruská agresívna vojna proti Ukrajine a energetická kríza, ktorú vyvolala, mali vážny vplyv na ľudí a podniky vo všetkých regiónoch EÚ. V reakcii EÚ na túto zložitú situáciu zohrala významnú úlohu politika súdržnosti. V roku 2020 sa sériou zmien pravidiel na roky 2014 – 2020, CRII a CRII+, poskytla členským štátom väčšia flexibilita pri využívaní kohéznych fondov na podporu zraniteľných osôb, podnikov a sektora zdravotníctva. V roku 2021 boli prostredníctvom programu REACT-EÚ sprístupnené dodatočné finančné prostriedky na podporu opatrení zameraných na budúcnosť.

V roku 2022 flexibilita zavedená prostredníctvom programov CARE a FAST-CARE pomohla členským štátom prerozdeliť dostupné finančné prostriedky na roky 2014 – 2020 na pomoc ľuďom utekajúcim z Ukrajiny. Rámec na roky 2014 – 2020 bol ďalej upravený v rámci programu RePowerEU. Vďaka tejto iniciatíve mohla politika súdržnosti pomôcť zraniteľným domácnostiam a malým a stredným podnikom vyrovnáť sa s prudkým nárastom nákladov na energiu v dôsledku vojny na Ukrajine.

Zistenia týkajúce sa vykonávania⁸

Spravodajca sa zaoberal realizáciou investícií uskutočnených v rámci právneho rámca politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 na základe nariadenia (EÚ) č. 1303/2013⁹. Hlavné fondy, prostredníctvom ktorých sa táto politika realizovala (EFRR, KF a ESF), spolu s Iniciatívou na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI) poskytli na obdobie rokov 2014 – 2020 celkovo 449 miliárd EUR¹⁰ (84 % z plánovaných 532 miliárd EUR). Tieto údaje zahŕňajú vnútroštátne spolufinancovanie a dodatočné zdroje poskytnuté v rámci programu REACT-EÚ. Bez zohľadnenia fondov REACT-EÚ by čerpanie malo dosiahnuť 89 %.

Pokiaľ ide o platby, obdobie 2014 – 2020 prebiehalo podľa bežného životného cyklu projektu, aj keď pomalšie. Platby sa začali oneskorene a na začiatku obdobia boli pomalé (8 % do konca roka 2016). Hoci sa od roku 2017 výrazne zrýchlili, od roku 2018 mala väčšina členských štátov pomalšie miery platieb ako v rovnakej fáze predchádzajúceho programového obdobia. Je to pravdepodobne spôsobené tým, že rámec na roky 2014 – 2020 bol prijatý pomerne neskoro, len niekoľko dní pred jeho oficiálnym začiatkom, a že tlak na vykonávanie bol nižší ako v rokoch 2007 – 2013 v dôsledku zmeny pravidiel zrušenia záväzkov (n+3).

Od roku 2020 bolo vykonávanie ovplyvnené najprv pandémiou ochorenia COVID-19 a potom utečeneckou a energetickou krízou. K zrýchleniu tempa výdavkov v rokoch 2020, 2021 a 2022 prispelo okrem iného aj úsilie o preprogramovanie v rámci CRII(+) a možnosť 100 % spolufinancovania prostredníctvom programu CARE. Napriek tomu bola na konci roka 2022 miera čerpania (vrátane REACT-EU) len 77 %.

V druhej polovici obdobia sa tempo výdavkov naďalej zrýchľovalo a výdavky výrazne dohnali rok 2023, takže sa dosiahol rovnaký percentuálny podiel ako v rovnakom období rokov 2007 – 2013. Celkové finančné plnenie však bolo pomalšie ako v predchádzajúcom období. Viaceré programy čelia zrušeniu záväzkov z dôvodu nedosiahnutia svojich cieľov v oblasti platieb a medzi členskými štátmi, regiónmi a na úrovni programov a TC možno pozorovať značné rozdiely. Platby pre prechodné regióny sú pomalšie, rovnako ako výdavky v rámci TC5 (prispôsobenie sa zmene klímy), TC4 (nízkouhlíkové hospodárstvo), TC11 (administratívna kapacita) a TC6 (životné prostredie).

Pokiaľ ide o finančné prostriedky, ktoré sú k dispozícii v rámci programu REACT-EÚ, doteraz bolo členskými štátmi vyplatených len približne 50 % celkových dostupných finančných prostriedkov¹¹. Existuje riziko, na ktoré už poukázal Dvor audítorov, že členské štáty sa ponáhľajú s vynakladaním dostupných finančných prostriedkov pred koncom obdobia a nevenujú dostatočnú pozornosť výkonnosti a hospodárnosti.

⁸ Údaje v tejto časti odrážajú situáciu k 9. novembru 2023, keď dostupné údaje pokrývali obdobie do 30. júna 2023. V priebehu tohto postupu sa môžu aktualizovať, ak bude k dispozícii viac údajov.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

¹⁰ [Platforma otvorených údajov o súdržnosti](#), konzultovaná 3. novembra 2023. Údaje za obdobie do 30. júna 2023.

¹¹ [Platforma otvorených údajov o súdržnosti, REACT-EU](#), konzultovaná 3. novembra 2023.

Pokiaľ ide o spôsoby čerpania, približne tretina členských štátov čerpá neskoro. V novembri 2023 bola priemerná miera platieb v EÚ 86 %, pričom niektoré staršie a väčšie členské štáty výrazne zaostávali. Hoci je pravdepodobné, že tieto krajiny ku koncu obdobia zrýchlia svoju výkonnosť, ich súčasné pretrvávajúce nízke modely čerpania naznačujú základné štrukturálne problémy, ktoré pravidelne vedú k veľkému tlaku na orgány ku koncu programového obdobia a nakoniec by mohli viesť k strate dostupných finančných prostriedkov. Treba poznamenať, že Parlament sa zasadzuje za posunutie dátumu ukončenia fondov EŠIF na 31. december 2024¹².

Môžeme teda konštatovať, že pomalá miera čerpania je v niektorých členských štátoch veľkým problémom. Dohody o viacročnom finančnom rámci (VFR) sa dosahujú neskoro, čo neustále odďaľuje prijatie regulačného rámca pre súdržnosť v každom programovom období. Aj táto otázka by sa mala v budúcich programových obdobiach riešiť lepšie. Z predchádzajúcich analýz okrem toho vyplýva, že oneskorenia pri čerpaní štrukturálnych fondov EÚ majú v priebehu programových období tendenciu kumulovať sa.

Absorpcia je však len jedným z aspektov vykonávania. V rámci prípravnej práce na tejto správe váš spravodajca identifikoval celý rad ďalších faktorov, ktoré ovplyvnili vykonávanie a účinnosť politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020 vrátane administratívneho zaťaženia, kapacity miestnych a regionálnych orgánov, cenovej krízy a nedostatku pracovných síl, ktoré EÚ v poslednom čase zaznamenala. Z toho vychádzajú odporúčania v návrhu uznesenia.

Programovanie, preprogramovanie, realizácia a ukončenie investícií do súdržnosti ovplyvňujú výsledky politiky na národnej, ale predovšetkým na miestnej, regionálnej a subregionálnej úrovni. Nariadenie o spoločných ustanoveniach pre politiku súdržnosti a sektorové nariadenia, na ktoré sa nariadenie o spoločných ustanoveniach vzťahuje, sa časom zlepšili. Zmeny zavedené v nariadeniach na roky 2021 – 2027 riešili viaceré problémy. Jednou z oblastí zlepšenia, ktorá sa zatiaľ dostatočne nerieši, je vykonávanie na miestnej úrovni prostredníctvom miestnych orgánov vrátane obcí. Preto sa váš spravodajca v správe zameral na odporúčania pre miestnu úroveň.

---

¹² Pozri [stanovisko Parlamentu k STEP](#) – Zmeny prijaté Európskym parlamentom 17. októbra 2023 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje platforma pre strategické technológie pre Európu (STEP) a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES, Nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241. Prijaté texty, P9_TA(2023)0364.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o politike súdržnosti v období 2014 – 2020 – vykonávanie a výsledky v členských štátoch (2023/2121(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 174 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“)¹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006³,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013 zo 17. decembra 2013 o osobitných ustanoveniach na podporu cieľa Európska územná spolupráca z Európskeho fondu regionálneho rozvoja⁴,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na šírenie ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus)⁶,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa nariadenie (EÚ)

¹ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

² Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 289.

³ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 281.

⁴ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁵ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 470.

⁶ Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5.

- č. 1301/2013 a nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na šírenie ochorenia COVID-19⁷ (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus Plus),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 zo 6. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE)⁸,
  - so zreteľom na nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2039 z 19. októbra 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) 2021/1060, pokiaľ ide o dodatočnú flexibilitu na riešenie dôsledkov vojenskej agresie Ruskej federácie FAST (Flexibilná pomoc územiám) – CARE⁹,
  - so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. februára 2022 o ôsmej správe o súdržnosti: súdržnosť v Európe do roku 2050 (COM(2022)0034),
  - so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. januára 2023 s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy (COM(2023)0032),
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v EÚ: ôsma správa o súdržnosti¹⁰,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. februára 2022 o výzvach pre mestské oblasti v období po skončení pandémie ochorenia COVID-19¹¹,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2021 o zvrátení demografických trendov v regiónoch EÚ pomocou nástrojov politiky súdržnosti¹²,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. marca 2021 o politike súdržnosti a regionálnych stratégiách v oblasti životného prostredia v boji proti zmene klímy¹³,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2018 o zaostávajúcich regiónoch v EÚ¹⁴,
  - so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov k budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2027 z XXX,
  - so zreteľom na výročnú správu EÚ o stave regiónov a miest za rok 2022,
  - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe schvaľovania vypracovania iniciatívnych správ a na prílohu 3 k tomuto rozhodnutiu,

---

⁷ Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1.

⁸ Ú. v. EÚ L 109, 8.4.2022, s. 1.

⁹ Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 23.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 100.

¹¹ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 2.

¹² Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 125.

¹³ Ú. v. EÚ C 494, 8.12.2021, s. 26.

¹⁴ Ú. v. EÚ C 162, 10.5.2019, s. 24.

- so zreteľom na list Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
  - so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A9-0000/2023),
- A. keďže výsledky programového obdobia 2014 – 2020 dokazujú nezastupiteľnú úlohu politiky súdržnosti ako jediného nástroja regionálneho rozvoja, ktorý je zameraný na miestne potreby; keďže vzhľadom na pozitívny vplyv politiky súdržnosti na miestnej úrovni ju nemôže nahradiť žiadna iná investičná politika EÚ;
- B. keďže napriek regulačným zlepšeniam zavedeným v programovom období 2014 – 2020 a zlepšeniam v regulačnom rámci na roky 2021 – 2027 pretrvávajú viaceré výzvy;

Budúca politika súdržnosti

Všeobecné zásady

1. Trvá na tom, že vďaka svojmu regionálnemu zameraniu, strategickému plánovaniu a účinnému modelu vykonávania by politika súdržnosti mala zostať hlavným nástrojom EÚ na znižovanie rozdielov a stimulovanie regionálneho rastu a naďalej by mala byť kľúčovým príspevkom k podpore oživenia po symetrických a asymetrických otrasoch; vyzýva na jasné vymedzenie hraníc medzi politikou súdržnosti a ostatnými nástrojmi, aby sa zabránilo prekryvaniu a konkurencii medzi nástrojmi EÚ; domnieva sa, že v porovnaní s programovým obdobím 2021 – 2027 treba zvýšiť celkový rozpočet na politiku súdržnosti a podiel VFR na tejto politike;
2. Domnieva sa, že investície do súdržnosti by mali zostať v rámci zdieľaného riadenia programovania a vykonávania, aby sa uspokojili miestne potreby regiónov, mestských, vidieckych a vzdialených regiónov; uznáva, že spoločné programovanie, spolufinancovanie, spoluzodpovednosť a spoluvlastníctvo sú najúčinnjšími metódami úspešnej realizácie akejkoľvek investičnej politiky EÚ a akéhokoľvek projektu financovaného EÚ;
3. Zdôrazňuje, že rozpočet politiky súdržnosti by sa nemal používať na nové nástroje a programy nesúvisiace s politikou súdržnosti, a to ani v rámci VFR, ani mimo neho; zdôrazňuje, že flexibilita pri opätovnom využívaní kohéznych fondov by mala byť procesom riadeným zdola nahor, iniciovaným buď členským štátom, alebo jeho regionálnou či miestnou úrovňou;

Miestne zameranie

4. Žiada, aby sa investície do prevencie a pripravenosti na katastrofy zaručili buď prostredníctvom osobitného politického cieľa, tematickej koncentrácie alebo osobitnej podmienky na zabezpečenie investícií do miestnej infraštruktúry a riadenia rizík v menej rozvinutých mestských a vidieckych oblastiach vrátane pohraničných regiónov; domnieva sa, že ciele financovanie by sa malo zamerať na prispôsobovanie sa zmene klímy a jej zmierňovanie prostredníctvom riešenia vedľajších účinkov zmeny klímy na miestnej úrovni (pomaly nastupujúce udalosti, ako aj extrémne poveternostné udalosti) vrátane lesných požiarov, povodní, zosuvov pôdy, vln horúčav, pobrežnej erózie a iných udalostí;
5. Vyzýva na vytvorenie programu technickej pomoci určeného osobitne pre menšie obce

a cezhraničné a vidiecke oblasti, ktoré čelia novým výzvam, ako je zelená transformácia a zmena klímy; domnieva sa, že podpora by mala mať podobu 100 % financovania EÚ na budovanie administratívnych kapacít, vypracovanie projektov a schopnosti strategického plánovania (vrátane plánovacích nástrojov), pričom kritériá pridelovania by mali zahŕňať počet obyvateľov a potreby a výzvy týchto oblastí;

6. Žiada, aby politika súdržnosti zahŕňala silnejší mestský rozmer prostredníctvom určených investícií v mestských oblastiach, ako aj silnejšie prepojenie medzi mestskými a vidieckymi projektmi a investíciami; žiada, aby sa podiel národných prostriedkov z EFRR určených na rozvoj miest zvýšil z 8 % na 12 %; žiada, aby sa tieto finančné prostriedky plánovali spoločne s miestnymi orgánmi a v ich prospech; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že administratívne kapacity sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby riadiace orgány a miestne orgány získali technické znalosti o zmene klímy, ktoré môžu využiť pri plánovaní a riadení miest; je presvedčený, že to povedie k lepšiemu vypracovaniu a hodnoteniu návrhov projektov, efektívnejšiemu pridelovaniu zdrojov a uspokojivému plneniu rozpočtu bez výrazného rizika zrušenia záväzkov; uznáva, že integrované územné investície zohrávajú zásadnú úlohu pri kvalitnom vykonávaní a čerpaní zdrojov;
7. Žiada, aby sa zrušené záväzky v oblasti súdržnosti využili na tematickú koncentráciu na miestnu infraštruktúru a na rezervné rezervy v rámci politiky súdržnosti, ktoré budú absorbovať budúce inflačné šoky alebo šoky v dodávateľskom reťazci; domnieva sa, že mechanizmus by mal fungovať priebežne v nadväznosti na viacročné a ročné cykly zrušenia záväzkov;
8. Žiada o zníženie požiadaviek na tematickú koncentráciu s cieľom umožniť väčšiu flexibilitu pri uspokojovaní miestnych potrieb v súlade so zásadou politiky založenej na mieste v rámci územných investícií EÚ; zdôrazňuje, že tematické koncentrácie by sa mali prispôbiť spôsobu praktického fungovania regiónov a miest, od programovania a preprogramovania až po realizáciu a ukončenie; je presvedčený, že kľúčovou zásadou by mal byť investičný prístup prispôbený konkrétnym potrebám v teréne;
9. Žiada, aby sa počiatočné alokácie a miera spolufinancovania posudzovali na základe NUTS 3 (nomenklatura územných štatistických jednotiek), aby sa finančné prostriedky nasmerovali tam, kde sú najviac potrebné, a aby sa zabránilo vzniku zaostalých oblastí; zdôrazňuje, že takýto posun by mal zohľadniť možné negatívne účinky na financovanie väčších mestských oblastí zo strany EÚ; zdôrazňuje, že je to potrebné, aby sa nezastavila trajektória rozvoja metropolitných oblastí, ktoré boli predtým intenzívnejšie podporované politikou súdržnosti;
10. Domnieva sa, že pri pridelovaní finančných prostriedkov na miestne projekty by sa mal klásť dôraz na menší počet projektov s vyšším rozpočtom a spoločným prínosom namiesto rozptýlenia obmedzených zdrojov na veľký počet projektov s nízkym rozpočtom; žiada o usmernenie a podporu pri plánovaní, aby sa predišlo zrušeniu záväzkov a zmene účelu;
11. Žiada vytvorenie miestnych kohéznych rád v riadiacich orgánoch a monitorovacích výboroch, ktoré by mali mať rozhodovacie právomoci, a to aj v oblasti spoločného programovania a spoločného programovania s miestnymi orgánmi; opakuje, že tieto rady by mali zahŕňať zástupcov mestských a vidieckych samospráv vrátane starostov;

12. Je presvedčený, že podpora väčšieho pocitu miestnej zodpovednosti v dlhodobom horizonte, trvácnosť projektov EÚ a väčší pákový efekt spolufinancovania sa dajú dosiahnuť prostredníctvom väčšej fiškálnej decentralizácie smerom k obciam; uznáva, že takáto cesta zlepšuje úverovú kapacitu obcí spojenú s finančnými nástrojmi poskytovanými z rozpočtu EÚ; zdôrazňuje, že miestne rozpočty potrebujú väčší fiškálny priestor na kompenzáciu inflačných šokov a kríz;
13. Žiada, aby sa preskúmali možnosti decentralizácie riadenia politiky súdržnosti s cieľom priblížiť riadenie miestnej úrovni; zdôrazňuje, že prípravné práce by mali zabezpečiť, aby boli k dispozícii primerané kapacity a inštitucionálne zázemie s cieľom zabezpečiť účinnosť, znížiť počet nezrovnalostí, ako aj zabrániť dodatočnej administratívnej záťaži pre dodávateľov a konečných príjemcov;
14. Podporuje projekty viacerých miest a dohody o spolupráci s cieľom využiť spoločné kapacity a úspory z rozsahu pri investíciách EÚ do infraštruktúry, zmeny klímy a zelenej transformácie; domnieva sa, že tento proces by mal viesť k väčšej zodpovednosti za projekty a konsolidácii investícií namiesto roztrieštenosti a nedostatku synergií;
15. Vyzýva na ďalšie zapojenie skupiny EIB do investícií v rámci politiky súdržnosti, najmä v menej rozvinutých regiónoch, prostredníctvom poskytovania podpory udržateľným mestám, udržateľnej energii a miestnym inovačným projektom; vyzýva na rozšírenie miestnej projektovej pomoci a finančných nástrojov, ktoré dopĺňajú a využívajú granty EÚ;
16. Trvá na kritickom preskúmaní *ad hoc* iniciatív Komisie a dôkladnom preverení nových iniciatív; vyžaduje, aby bol tento proces riadený spoločne a v partnerstve so zaručeným zastúpením miestnej úrovne, a to tak miest, ako aj vidieckych oblastí; vyzýva na obmedzenie počtu *ad hoc* iniciatív Komisie, z ktorých niektoré sa ukazujú ako menej užitočné pre miestnu úroveň a ktoré by mohli narušiť celkovú účinnosť vopred plánovaných kohéznych rozpočtových prostriedkov ich rozptýlením; trvá na tom, že každú novú iniciatívu Komisie musí sprevádzať zodpovedajúce doplnenie rozpočtu;
17. Žiada o vytvorenie mechanizmu na včasné odhalenie byrokracie a opatrení, ktoré porušujú alebo účinne neuplatňujú zásadu viacúrovňového riadenia; vyzýva na začlenenie zásady partnerstva do európskeho semestra; je presvedčený, že Komisia a Dvor audítorov by mali mať právo vykonávať následné opatrenia, kontroly a vydávať nápravné odporúčania;
  - o
  - o o
18. Poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Európskemu výboru regiónov a národným a regionálnym parlamentom členských štátov.